

EL BODORI DE LA TUIETES

Josep Maria Babí Guimerà

En llegir el llibre 'El Col·legi de la bona vida' del filòleg i historiador Alexandre Galí en el que fa l'anàlisi i comentaris dels diaris del baró de Maldà no me'n puc estar de transcriure al peu de la lletra la narració del casament de la Tuietes, la neboda de la masovera.

La Tuietes, Gertrudis Parellada, orfe de pare i mare, va ser afillada per la seva tia, la Sitjana que li feia de mare, es va casar amb Pere Pujades. 150 anys mes tard, els Pujades van comprar la masia de can Sitjà.

Veureu que l'escriptura del senyor baró es un xic innocent però també maliciosa, amb un toc de picardia. Alhora podreu comprovar, de primera mà com ha canviat el paisatge del territori de Santa Eulària de Vilapicina, a cavall dels pobles de Sant Joan d'Horta i Sant Andreu de Palomar, terra de frontera de la Vall d'Horta solcada per la riera i amatent del tocar de les campanes de la vella església de Sant Joan.

Que ho gaudiu!

Nou Barris 1797

Escriu el senyor baró aquell 15 d'octubre, diumenge, festivitat de santa Teresa

Passo a explicar les bodes de Gertrudis Parellada, neboda de Tuies Sitjana, amb Pere Pujades. Veurè que tal eixirà aquesta explicació. Hem eixit de Barcelona a 9 hores tocades en dos cotxes compostos, a saber, en lo cupé dels Sr. don Anton Amat, lo Sr. don Francisco Despujol, perseguidor de bruixes i bruixots, heretges i llibertins, per ser agutzil del Sant Tribunal de la Inquisició que infundeix gran respecte, i jo; en est cotxe de casa, lo Revnd. Dr. Anton Bardolet, mon estimat Rafeló i Antònia, majordoma del

Cupé

Birlotxe o calesa

senyor Canonge Ponsich, est endavant amb Andreu Cotxero, interino sols est dia, i Francesc sentat en lo pescante vestit de roba de vellut mostrejat i aló dret a la torre del marquès de Castellvell, eixint per lo Portal Nou. En sent a la primera creu o un xiquet més enllà hem trobat la tartana d'En Ginestar amb lo cotxero i mules del marquès, sense ningú a dintre, qual nos ha dit havent-li preguntat veient tal novetat, esperar altres músics per dur-los a la torre, havent-los pegat xasco los concertats a 12 pessetes quiscun, d'haver-se'm tornat a Barcelona amb l'entusiasme de no voler tocar sos instruments amb acompanyament al davant dels nuvis. Hem arribat a la torre eo, lo Col·legi de la Bona Vida, passant a ésser més que bona vida en est dia. Ja hi havia alguna gent

en expectació en los dos sexes, parentiu dels Parellades de qu'arribassen los músics, i los nuvis, majorment la núvia amb tots els perifols, rola capella de Santa Eulària, per est Sant Sagrament destinada. Tothom alegre, bes i joies, per anar-se'n a casar en

Nuvis a Pagès, segle XVIII

puix que les bodes sempre causen alegria, esperaba no lo sant adveniment, si que l'assistència a tan lindes bodes, llesta la núvia de compondre's amb tota la gala, i també lo nuvi a lo pagés. Arribats los músics, han començat a tocar i luego la Tuietes, el sombreret al cap amb moltes cintes, flors, canyutillos, tot ell blanc i plata que pareixia una Divina Pastora, excepte no dur l'Anyell, ha pujat a mon birlotxe amb lo futur nuvi, plena l'entrada de gent i dos o tres nimfes ben vestides de pageses amb canastes de flors de colors i brillants de plata en ses mans per repartr-los als parents i fadrins seguidors de la boda. Luego de pujats al birlotxe Gertrudis i Peret, ha seguit salva d'alguns trons que fins a dos-cents féu fes dur dos dies antes de Barcelona lo Pare Jaume de l'Hospital, que allí se devien tirar en la processó de Corpus i no se permeté en virtut del pregó del Sr. Governador dispars alguns, tan de trons, com de piules, escopetades i molt menos mascles, havent-losd reservat per consegüent per la celebració d'est bodori de la Tuietes. Lo gust ha estat veure pasar a tant lluit acompanyament, amb los músics al davant tocant, seguint lo birlotxe amb los nuvis, encaminant-se tots i totes a la capella de Santa Eulària. La broma ha estat antes, de teni jo la viola tancada amb Caixa,

coberta d'una pell amb cordes lligades, i havent-se perduda la clau, haverse tingut que despanyar per obrir la Caixa i treta la viola era com si digués filla del contrabaix per semblar-ho sa hetxura. Arribats els nuvis amb tot la parentiu, seguidors i seguidores, mesclats porció d'aferum i de quitxalla en l'os dos sexes a la capella de Santa Eulària verge i màrtir, Patrona nostra de Barcelona: trobant-s'hi lo Sr. Rector de Sant Andreu de Palomar i lo Sr. Canonge Ponsich amb lloba, per treure-se-la i vestir-se sos pulcres hàbits capitulars, amb son boneto negre no gens usat; vestit a lo Canonge. Quedant los futurs nuvis *ante Faciem Ecclesiae et coram testibus*, segons el ritual de l'Església, quals han sigut testimonis los Srs. don Anton Amat i de Rocabertí i don Josep Vega, dient-los, ben clar *ego vos conjugo* después del si baixet dels dos contraients; passant luego después a la benedicció de l'anell anexa a dit sacrament; tocant luego después a la benedicció de l'anell anexa a dit sacrament; tocant luego la música i enhorabones dels músics i parentius d'estos Parellades i de la part del marit. Entrats a sagristia, s'ha posat mantellina negra la núvia de puntes o escumilles i demés corresponent per oir la missa de benedicció, que, arrodillada amb un ciri encès i altre el nuvi ha celebrat el Sr. Rector la propia missa de Santa Teresa amb les oracions i benediccions corresponents de la de *Sponso et Sponsa*, qual ha estat resada amb la benedicció del Pa, per repartir a tots els fidels en la missa de comunió del sacerdot, i lo bes de la pau a tothom tocant durant la missa algún minuet i concert suau los músics. Entre la multitud han agoitat des de la tribuna los senyors Canonge Andreu, Caçagarriga i Fivaller; de senyores donya Ignàsia Alberta Xammar i donya Pona Fiviller; havent-nos vist sentat en lo banc amb los senyors, al Sr. don Anton Capons i Prous, sociats amb dita Sra. donya María ignasia Alberta Xammar, que m'ha vingut un poc de nou lo tal Caponets vulgo en *Filosea*. Concluida la funció a 12 hores havent-se començada a un quart de dotze tocat, ha eixit tothom de la església i la núvia en lo sacrosant acte de la missa duia en lo gipó totes les presentalles ; de estes, tres culleres i forquilles de plata.

El dinar

Arribats nosaltres a la torre antes que els nuvis amb tot l'acompanyament, hem pujat per uns graonets amb porteta d'eixida a l'hort i, a penes arribats, ha arribat amb lo Excm. Baró de Triest, lo Excm. Sr. Capitá General, don Agustín Lancàster, amb lo uniforme de son regiment d'Algarbe, amb son birlotxo, i luego han donat avis de l'arribo de S.E. alguns coets o trons a son obsequi; juntant-se al gran convit als col.legials i col.legiales nostres, les Sres. marqueses de Moya amb donya Manuela i noieta filla de la Sra. Pubilla i Sr. Marquès, ausents encara, puix que arriben de son viatge lo dimarts vinent; la Sra. donya Maria Alberta

Xammar amb don Anton Capons; la Sra. marquesa de Gironella amb sa noieta i son oncle i cunyat don Baltasar Sentmenat: lo Sr. Marquès d'Alfarràs, fill hereu del Sr. Marquès de Llupiá, amb lo doctor Calba; Sr. Rector de Sant Andreu i algún altre que no em recordó, extra de tot el parentiu Amat. Hem cortejats tots a nostre xefe, com molt degut fer-ho, sent Superior i cap de tota la provincia. Ha estat cert molt alegre de trobar-se en la celebració d'esta boda campestre i no menos per satisfacció de Tuies Sitjana, havent S.E. en català i amb prou donaire, dit: '*He vingut per la masovera*'.

Segle XVIII. Església de Santa Eulària de Vilapicina

En tal inter han passat triomfants los nuvis amb tot l'acompanyament detrás i els músics tocant endevant i. al girar a la torre, ha seguit com semifuses en música un bon raig de trons amb gran fumera que tot causava alegría i no tristor, per no ser de tempestat, si que de manifestació de goig i contento, tot que augment de broma. Que dia tan plausible est ha estat per lo seré amb lo sol que ho il.luminava tot donant tot lo realç a

Les pintures de les galeries

les pintures de les galeries i interiors dels aposentos! I lo més lindo on bjecte era la gran taula parada des de l'un a l'altre cap de galeria nova de vidrieres a la part de llebant i parada amb tots los adornos de garrafes de cristal amb aigua, ampolles amb vi amb lo vistós ramillete al mig, cubos de pisa per cada convidat amb lo servei de plata de culleres, forquilles i ganivets, posat cada tovalló de fi domàs o *ginesta* sobre els plats de pipa amb pa de crostó amagat. Taula esta no sé si pasar de 32 coberts. A dos quarts d'una s'hi posà la primera simetria per major adorno de la taula i llesta esta de posar a una hora, passaren los Excmes. Sries. I demés persones eclesiàstiques i caracteritzades, a ocupar sa cadire alrededor de la taula, havent-se seguit la moda en taules de complimentde no rentar-se hom les mans antes de menjar, no entrar-hi benedicció en la taula ni gràcies a l'últim a aquell Senyor, que sens merit algún nostre tot ens ho dóna. En fi, cada u se les devias dir sol a voler ser bon cristià.

En quant el dinar, fou a *tutti ple*, ben guisat i delicat, almateix temps prou substanciós com era los plats de sopa, macarrons, carn d'olla, perdius, capons, etc., llépol en la segona simetria de tortades de llet, *huevos moles* en extrem dolços, gató o especie de *budín*, *cevelllets*, fetgets i altres coses; així també llépol i dolços en les postres i dolços en les postres: los formatges gelats, les gelees, los dulces, amargs, vàries confitures, ametlles cobertes, mantequilles, confits, eicètera, vins generosos en veires corresponents de cristal, i complerts i satisfets tots, no volent-ne ja més de menjar los ventres, deixant tothom lo tovalló sense plegar sobre del plat, no rentant-s'hi eixugant-s'hi les mans, per a ajudar a la decocció anàrem a altra peça a prendre una xicra de café amb sucre terrossat, i los aficionats a dolç n'hi carregaven un xiquet més perquè no fos tan amarg, jo un d'estos.

Amb tanta espècie de viandes i de les de plats forts, hom s'ha eixit de taula amb un ventre com un timbalet, i tan ple ha quedat un dels nostres, no explicant qui era, si sols dient que li vingué lo *bub-bub* dos vegades en lo fi del dinar i engegá per la boca lo que tenia en el ventrell de sobres, i tals menjars abundants, a no contenir hom lo apetit, est se burla d'ell com succeit el que no nomeno per no embrutar lo paper, havent d'anar de ronda en la nit amb molta provisió de paper d'estrassa en les secretes.

En nostre inter del dinar, era a baix lo del bodori de la Tuietes amb Peret. No sé si pasar de setanta los convidats en los dos sexes i bulla de borratxos fou la de tirar-se amb tota la força uns a altres ametlles cobertes a la cara, confits i àdhuc alguna poma barrejada, que no deixaren de trencar algún got, bulla esta d'alló ben pesada en semblants bodes, sent la gala d'estos fer trencs i contusions als qui no en tenen, i pobre del quem li peguen a l'ull, per quedar-se sols amb un finestró obert com lo Sr. oficial való, don Manuel Grancur. La multitud anava ocupant ja lloc per la sortija davant de la torre a l'últim del nostre sumptuós *banquete*. Luego quedaren ocupats los balcons de senyores i senyors, amb los demés individus del nostre dinar i en preminent lloc lo Excm. Capità General. Ja la corda travessa amb lo mànex de fusta i la sortija quedaba al mig a punt de córrer-se. Pujaren ja varios i v`aries en la clase de pagesos i mossos a Latorre, omplint-se ja los aposentos, balcons i galeries que unides altres senyoríes de Foixá, Bransi, capellans, un o dos caputxins, un mercenari amb algún altre frare, etc., semblava ja un *tutti li mundi*. De tota esta multitud vegi en casa a Teresa, dona d'en Bartomeu lacaio, amb una mare i filla doncella nomenada Rita Sala bonica i molt honesta de cara, imitadora de les imatges pintades de la Mare de Deu, alta i de prou bon talle.

LA FESTA DE LA TARDA. UN RÈTOL TRIONFAL. EL SARAU DE LA NIT.

Pujà la parentela dels nuvis en les clases de pagesos i menstrals que era diversió tanta broma com hi ghavia dintre de la torre, i majorment a baix, que luego de guanyada la sortija, - que oí dir un tal Oliver - se comença lo sarau i, mitja hora després de començat, lo nostre General Lancàster se'n tornà amb Monsieur de Triest a Barcelona i luego no tardaran a tornar-se'n totes les demés senyories. I prou vasca que li donà, a la bona Sra.

Santa Eulàlia de Vilapiscina
Can Solà

Can Solà

marquesa de Moya, esperar al cotxero per tornr-se'n i no comparèixer des de la torre de casa Nadal, que es digué si dormia. A l'últim, amb prou precés de la bona Sra. Marquesa de Moya, com pareguè ansiosa de tornar-se'n a Barcelona, per començar a ser tard i haver-hi alguns trossos de mal camí. Lo Sr. Marqués de Llupiá, que amb lo Rvd. Dr. Damià Calba pvre. Los tinguérem a dinar, se'n tornaren a sa torre i quedà aquí tota la demés broma de pagesos i mossos amb alguns menestrals, units al parentiu

Conjunt de mocador, gipó i faldilla de pubilla

dels nuvis per lo sarau d'esta nit en lo mateix puesto del diumenge passat amb alguna major il.luminació i amplitud afora per los músics, balladors i balladores i i per la gent en los dos sexes que venien en esta nit a veure lo sarau. Per major adorno de la festa de bodes se féu lluminària transparent amb fanalets de colors en tots los balcons, galeries i finestres del segon pis del frente de la torre, havent-se, ítem, guarnida una vistosa perspectiva així il.luminada en lo balcó del mig, que finia amb hetxura triangular, i Almig unes lletres que ostentaven al públic: *Vivan los novios*, remate est de l'objecte d'aquell día del bodori de la Tuietes.

Lo sarau començà no sé si a 9 hores, i ja fou sarau per

diferent terme amb tanta música de plats, culleres i forquilles lo sopar de tanta gent baix en l'habitació dels nuvis, amb tantes taules de pagesos, pageses, mossos i menestrals que semblava una fonda, visitats de nosaltres i tres contemplant-nos com sopaven i alguns confits i ametlles cobertes i de torrades que estirarien uns als altres, no perdonant a dones, a postres.

La cuina pareixia un *chaos* o confusió anant totes les casseroles, olles, plats en renou per afartar a tanta gent com allí hi havia. Estos i estes, luego de sopats, tot seguit a ballar la cotradansa que amb les demás durà lo sarau fins a dos quarts de dues i acabada la broma. I no puc deixar de notar que fou broma el modo com... i que sobre d'apariar rajoles, gresolts amb oli i blens, papers de colors per fanals, amb la formació de la perspectiva en què tothom hi treballava en guarnir-ho per sa completa il.luminació, que eren lo Sr. Canonge Ponsich, lo Pare Jaume, lo Manel daurados, lo Fuster, sobre de la barana del balcó en lo guarniment de la perspectiva i en guarnir-hi los fanals i gresols, amb temors lo Sr. Canonge Ponsich en tan perillosa positura del fuster que no n'isqués esgalabrat de mala manera.

En fi, havent notat tot lo substancial d'esta historia de les com bodes de Camacho, conclos est jornal per proseguir tots els demás que em resten a concluir en est Col.legi de la Bona Vida. *Noto* que en la tarda vingué també lo Po Ginestar amb lo sastre Montaner, i son fill hereu; Sr. Josep Josep Foixart Baiona, passamaner, etc.

TECNOCASA
FRANCHISING NETWORK

25
ANIVERSARIO

VALORACIONES
INMOBILIARIAS GRATUITAS

GRACIAS POR
SU CONFIANZA

93 164 12 23

Calle Pablo Iglesias, 98
08016 BARCELONA

TECNOCASA.ES